

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖ**

**DĖL VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO BIUDŽETO 2019 METŲ
RODIKLIŲ PATVIRTINIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR SU JUO SUSIJUSIŲ KITŲ
TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ (TAP-18-1560) (18-1341(2))**

PAŽYMA

2018-10-16 Nr. NV-2746

Vilnius

Projektų rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Projektų tikslai: Nustatyti 2019 m. „Sodros“ biudžeto rodiklius; sudaryti galimybes tėvams derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus pirmaisiais vaiko auginimo metais; patikslinti įmokų ir išmokų dydžius, atsižvelgiant į mokesčių reformą; stiprinti neįgalumo nustatymo kontrolę ir kt.

Dabartinė situacija: 2018 m. „Sodros“ biudžete suplanuota virš 4,252 mlrd. Eur pajamų ir virš 4,012 mlrd. Eur išlaidų (pajamos viršys išlaidas 240 mln. Eur). Pensijoms numatyta 2,939 mlrd. Eur (73 proc.).

Projektų esmė:

- **2019 m. „Sodros“ biudžete** siūloma **patvirtinti 4,455 mlrd. Eur sieksiančias pajamas** (t. y. 3,6 proc. – arba 154,2 mln. Eur didesnės nei laukiama 2018 m.) **ir 4,058 mlrd. Eur išlaidas** (planuojamas metų rezultatas – **pajamos viršys išlaidas 396,9 mln. Eur**).
- ✓ Pajamų didėjimui daugiausia įtakos turės apdraustųjų darbo užmokesčio didėjimas. Prognozuojama, kad 2018 m. apdraustųjų, draudžiamų visomis draudimo rūšimis, skaičius mažės 0,3 proc., arba 3,6 tūkst. žmonių ir sieks 1 mln. 330,4 tūkst. žmonių.
- ✓ Didžiausią išlaidų dalį (77 proc.), sudarys išlaidos soc. draudimo pensijoms. Pensijos didės apie 8 proc., joms bus skirta 3,126 mlrd. Eur, tai 197 mln. Eur, arba 6,7 proc. daugiau nei laukiama 2018 m. Vidutinis senatvės pensininkų skaičius 2019 m. bus 583 tūkst. žm., vidutinė senatvės pensija, turint būtinąjį stažą, – 358,27 Eur.
- ✓ Ligos soc. draudimo išlaidos sieks 332,8 mln. Eur, t. y. bus 6,9 mln. Eur arba 2,1 proc. didesnės.
- ✓ Motinystės soc. draudimo išmokoms bus skirta 344,08 mln. Eur, t. y. 20 mln. Eur arba 6,2 proc. daugiau.
- ✓ Nedarbo soc. draudimui numatomi 144,06 mln. Eur, tai 49 mln. Eur arba 25,4 proc. mažiau nei 2018 m. laukiama, nes nuo 2019 m. aktyvios darbo rinkos politikos priemonės bus finansuojamos valstybės biudžeto lėšomis. Išmokų gavėjų skaičius mažės (bus 49,5 tūkst. asm.), o vidutinė nedarbo išmoka padidės 2 proc. ir sieks 241,74 Eur.
- ✓ Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų soc. draudimo išlaidos sudarys 30,1 mln. Eur, jos bus 10 proc. arba 2,7 mln. Eur didesnės nei 2018 m..
- ✓ Veiklos sąnaudų bus 79,6 mln. Eur, t.y. 3,3 mln. Eur arba 4,3 proc. didesnės. Šių išlaidų didėjimą sąlygoja programinės įrangos ir eksploatavimo sąnaudų (dėl kompiuterizuotų darbo vietų atnaujinimo), išmokų mokėjimo sąnaudų (dėl pensijų indeksacijos) bei darbo užmokesčio fondo augimas.

„Sodros“ biudžeto projektas parengtas, atsižvelgiant į mokesčių reformos nuostatas, įvertinant tai, kad išlaidos bendrajai pensijos daliai bus finansuojamos valstybės biudžeto lėšomis, ir soc. draudimo įmokos bus skaičiuojamos nuo ne didesnės kaip 120 VDU sumos.

Kartu teikiamais įstatymų projektais siūloma:

- pirmaisiais vaiko auginimo metais dirbančiai mamai (tėvui) mokėti 50 proc. dydžio vaiko priežiūros išmoką, jeigu darbo užmokestis yra lygus arba didesnis už 50 proc. apskaičiuotos vaiko priežiūros išmokos dydį (dabar pirmaisiais vaiko auginimo metais gavus kitų pajamų vaiko priežiūros išmoka atitinkamai sumažinama, o jei darbo užmokestis didesnis už vaiko priežiūros išmoką - išmoka nemokama).
- nustatyti, kad savarankiškai dirbantys asmenys soc. draudimo įmokas moka nuo visų apmokestinamųjų (savo poreikiams išsiimamų) pajamų ir šios įmokos kalendoriniais metais negali būti mokamos nuo didesnės negu praėjusių metų 43 VDU sumos (dabar savarankiškai dirbantys asmenys soc. draudimo įmokas moka nuo 50 proc. apmokestinamųjų pajamų ir soc. draudimo įmokų bazė negali būti didesnė negu praėjusių metų 28 VDU suma (22,6 tūkst. Eur).
- nustatyti, kad savarankiškai dirbantys asmenys, atsižvelgiant į jiems taikomą naują apmokestinamąją bazę, moka 6,98 proc. privalomojo sveikatos draudimo įmokas (dabar – 9 proc. nuo pajamų).
- suteikti daugiau teisių „Sodros“ administravimo įstaigoms prižiūrėti ir vykdyti asmenų neįgalumo lygio, laikinojo nedarbingumo ar darbingumo lygio nustatymo pagrįstumo ir teisėtumo tikrinimus ir pasitelkti šiam tikslui asmens sveikatos priežiūros įstaigų gydytojus specialistus.
- suvienodinti Ilgalaikio darbo išmokų fondo ir Garantinio fondo administravimo lėšų naudojimo formuluotes ir nustatyti, kad „IDIF fondo lėšos naudojamos administravimo išlaidoms apmokėti IDIF nuostatuose nustatyta tvarka“ (atsižvelgiama į Valstybės kontrolės pastabą).
- nustatyti, kad senatvės ir netekto darbingumo pensijos dydis, įvertinant įgytą stažą ir apskaitos vienetų skaičių, naujinamas nuo kiekvienų metų sausio 1 d. (dabar nuo liepos 1 d.), atnaujinta pensija pradedama mokėti ne vėliau kaip atitinkamų metų liepos mėn., kartu išmokant nuo sausio 1 d. susidariusį skirtumą. Taip pat siūloma atsisakyti maksimalios neperskaičiuotos pensijos dydžio.
- patikslinti, kad nedarbo draudimo išmokų pastovi dalis yra perskaičiuojama pagal nustatytus naujus nedarbo išmokų dydžius, o kintama dalis neperskaičiuojama.
- atsižvelgiant į dėl mokesčių reformos padidėsiantį darbo užmokestį, pakoreguoti netekto darbingumo kompensacijoms apskaičiuoti taikomus koeficientus, kompensacijoms darbdaviams, kurie pagal pameistrystės darbo sutartį įdarbino Užimtumo tarnybos siūstus asmenis, bei subsidijoms socialinėms įmonėms apskaičiuoti taikomus koeficientus, taip pat patikslinti nuostatas, susijusias su pareigūnų ir karių valstybinių pensijų priedo mokėjimu.

Lėšų poreikis dėl soc. draudimo pensijų naujinimo datos paankstinimo sudaro 5,7 mln. Eur, dėl maksimalios neperskaičiuotos pensijos dydžio neribojimo – 0,6 mln. Eur. Vaiko priežiūros išmokos (50 proc.) mokėjimas vaiką iki 1 metų auginantiems ir dirbantiems tėvams pareikalautų iki 3,7 mln. Eur, tačiau soc. draudimo įmokų jie sumokėtų iki 2 mln. Eur.

Derinimas:

- Suderinta be pastabų su Finansų ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Žemės ūkio ministerija, Valstybės saugumo departamentu, Specialiųjų tyrimų tarnyba ir Užimtumo tarnyba.
- Įvertintos Vidaus reikalų ministerijos ir „Sodros“ valdybos pastabos ir pasiūlymai.

- Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2019 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo projektui pritarė „Sodros“ taryba.
- Argumentai dėl Teisingumo ministerijos pastabų pateikti derinimo pažymose.

Atitiktis Vyriausybės programai: Projektai susiję su mokesčių ir pensijų reformos įgyvendinimu, atitinka Vyriausybės programos nuostatas dėl šeimai palankios aplinkos ir darbo ir šeimos pareigų derinimo.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome projektus svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje ir patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas ir pasiūlymus.

Politikos įgyvendinimo grupės patarėja

Aušra Gratulevičienė

Aušra Gratulevičienė, tel. 8 706 61 803, el. p. ausra.gratuleviciene@lr.lt